

מאת: דומיניקה ונצלאבק

קומפוט בטעם אירוניה

ציירים פולנים וישראלים התמודדו עם סטריאוטיפים לאומיים. אלבום הקומיקס "קומפוט", שהכינו בשיתוף פעולה תרבותי, הוא מעולה.

קומיקס של מיכאל "שלדזיו" שלגזיינסקי מספר על יהודי צעיר שמחליט להיות "נינג'ו".

"מה יש לעשות שם, חוץ מלבקר באושוויץ?" – שאלו חברים את זאב אנגלמאייר ודניאל גולדשטיין כשנודע להם שהציירים, מהמובילים בישראל, מתכוונים לבקר בפולין. מסתבר שלא רק על גדות הוויסלה רואים את האומות האחרות, ואת היהודים בראשן, דרך ראי עקום. הדימוי שלנו אצלם לא הרבה יותר טוב. כשהפרויקט הפולני-ישראלי של חילופי יוצרים וקומיקס, יצא לדרך ביוזמת מכון אדם מיצקייביץ', משתתפי הפרויקט נאלצו להתמודד עם סטריאוטיפים לא קלים של שתיינים, מלוכלכים ואנטישמיים – מצד אחד, וקמצנים עם פיאות שואפים לשליטה כלל-עולמית – מצד שני. במהלך העבודה התברר שהשד לא כל-כך נורא ומה שנראה אקזוטי ממבט ראשון – מתברר כקרוב ומוכר מהבית.

תל אביב כמו שכונת ז'וליבוז'

"מכיוון שחלק ניכר של הבנייה בתל אביב הוא משנות ה-20, העיר מזכירה במקומות רבים את ורשה, ובעיקר את שכונות מוקטוב וז'וליבוז'" – אומר יעקב שצייסני, מחבר סיפורים גרפיים וגם אדריכל שהשתתף בסדנאות בישראל יחד עם יוצרים אחרים מבמת הקומיקס הפולני, כולל מיכאל "שלדזיו" שלדזיינסקי (היוצר, בין היתר, של "רשום במהרה" שזכה בפרסים רבים) ולוקאש מיישקובסקי ("קבוצת-הרג מיוחדת משכונת אורסינוב"). אבל לא המראה הדומה של שתי הערים הלא-נקיות במיוחד והשקועות בכאוס ארגוני מסוים, גרם לכך שבין יוצרים משתי מדינות כה מרוחקות אחת מהשנייה, נשזר מיד חוט של הבנה. יש לזקוף זאת לזכותו של חוש הומור דומה ואופן ראיית העולם.

"הודות לשותפות שנוצרה יכולנו להשתמש ביצירות שלנו, ללא התנגדות, בציניות ובאירוניה, בלי חשש שנעליב מישהו" – מוסיף זאב אנגלמאייר, צייר, ששצייסני קרא לו ראצ'קובסקי הישראלי.

עיקר הסדנאות היה מפגשים ועידוד הדדי. עידוד יעיל, שבזכותו נוצר אוסף סיפורים מצוירים, "קומפוט" בשלוש שפות: פולנית, עברית ואנגלית.

נבנה גשר חדש

באוסף יש מבחר יצירתי אמיתי. שלדז'ינסקי צייר הרפתקאות של יהודי צעיר שהחליט להיות לוחם "נינג'יו" (אל תבלבלו עם נינג'יה). מיישקובסקי, בעזרת משחק "גיומנגיה" מראה את ההיסטוריה עמוסת הסכסוכים של העם הנבחר. דניאל גולדשטיין מציג סיפור נלוז של אדם "שהיהודים הרסו לו את החיים". זאב אנגלמאייר הביא את אחת הדמויות האהובות שלו – שושקה, שמתאהבת בזמרת דודה-אלקטרודה.

"קומפוט" הפך לא רק לנסיון מוצלח של מאבק בסטריאוטיפים באמצעות ציורים מושקעים ומנה הגונה של הומור שחור, אלא גם לחוליה בגשר בין פולין וישראל המודרניות, שבמשך יותר מ-50 שנה הפריד ביניהן לא המרחק אלא התעמולה.

ביום א' (14.12), בשעה 20:00, ניתן יהיה לפגוש את כל המשתתפים של המיזם הפולני-ישראלי במועדון "חלודנה 25". בנוסף להצגת הקומיקס וסרטון מיוחד, ניתן יהיה גם לטעום קומפוט אמיתי.